

pi.

sinds 1989

verschijnt tweemaandelijks www.pi-online.nl

INTERVIEW **Jurgen Bey** 8

THEMA CULTUUR

Rozet Arnhem	14
Bierman Henket architecten	20
Energiehuis Dordrecht	28
De Grote Post Oostende	34
Hollandsche Schouwburg Amsterdam	40

PRODUCTDOSSIER PROJECTMEUBELEN

KLM ICT Schiphol-Rijk	46
Productinformatie projectmeubelen	52

OPGELEVERD

Rabobank 's-Hertogenbosch	60
Telfort Zakelijk Venray	66

Dutch Design Week	72
--------------------------	----

DE ONTWERPER

Niels Diffrient	78
------------------------	----

PRODUCTINFORMATIE	80
ETCETERA	86
LONDON CALLING	89

Nieuw cultureel hart voor Arnhem

Arnhem heeft er een schitterend gebouw bij: 'Rozet' van Neutelings Riedijk architecten, een cultuurcluster waar vier instellingen samenkomen. DeMunnik-deJong-Steinhauser architecten was samen met Evelyne Merckx (Merk X) verantwoordelijk voor het interieur.

FOTO LINKS

De ingang van de bibliotheek, uitgeroepen tot 'Beste Bibliotheek van 2013'.
(Foto: Katja Effting)

FOTO BOVEN

Exterieur.

FOTO ONDER

De entree, met rechts het begin van de loopstraat en links de trap naar het Erfgoedcentrum.

Cultuurcluster Rozet is in alle opzichten een opvallend gebouw: met zijn gevels van zachtgele betonelementen is het een aangename uitzondering op de donkere baksteen die de laatste tijd overal lijkt te moeten verrijzen. De rozetten in het beton, 'penrose diagram' geheten, zijn de verzinnebeelding van kennis maar nodigen ook uit tot aanraken. Dit past in de opzet van Neutelings Riedijk om een tactiel gebouw neer te zetten, opgetrokken uit robuuste materialen als beton, staal en hout. DeMunnik-deJong-Steinhauser architecten sloot met het interieurontwerp op deze materialisering aan. Toen ze aan het project begonnen, werkten ze nog voor Merkx+Girod architecten, dat de opdracht in 2011 had verworven. In 2012 zetten zij onder de naam deMunnik-deJong-Steinhauser architecten het ontwerp en de uitvoering van het interieur voort als zelfstandigen, in samenwerking met Evelyne Merkx (Merk X). "Een beproefde samenwerking in een nieuwe vorm", aldus Gertjan de Jong. "We kwamen aan boord toen het DO van het gebouw klaar was. In de bouwfase hebben we nog een aantal toevoegingen vanuit het interieurontwerp kunnen doorvoeren, vooral op het gebied van verlichting."

Identiteit

Eigenlijk is Rozet niet één project, maar meerdere projecten ineen. Er is veel overleg gevoerd met de participanten: de bibliotheek, het Kunstbedrijf, de Volksuniversiteit en het

TEKST Eva Vroom
FOTOGRAFIE Adriaan van Dam Fotografie

Opdrachtgever: Gemeente Arnhem

Architect: Neutelings Riedijk Architecten, Rotterdam

Interieurarchitect: deMunnikdeJongSteinhauser architecten
i.s.m. Evelyne Merkx (Merk X), Amsterdam

Interieurbouw: Gielissen Neos Interieurprojecten, Helmond

Lichtadvies: Licht Joost de Beij, Zaltbommel

Bewegwijzering: Mijksenaar, Amsterdam

Scenarist: Ynte Alkema, Amsterdam

Grafisch ontwerp: Het Lab, Arnhem

Adviseur installaties: Ingenieursburo Linssen, Amsterdam

Installateur: T.I.B. Leerkes

Aannemer: Wessels Rijssen, Rijssen

Oppervlakte: 12.000 m²

Erfgoedcentrum. De verschillende gebruikers hebben ieder hun eigen programma en identiteit, samengebracht onder één dak. Het ruimtelijk ontwerp geeft vorm aan de individuele eisen, maar creëert ook voldoende ruimte voor de verschillende instellingen om elkaar te versterken en aan te vullen. De instellingen hebben alle een eigen plek in het gebouw en zijn met elkaar verbonden door de loopstraat: een 200 m lange luie trap, die langs de gevels omhoog slingert. Hierdoor lijkt Rozet qua typologie op een eerder project van Neutelings Riedijk, het MAS in Antwerpen. Deze trap wordt over de gehele lengte geflankeerd door de 'kaderwand', waar alle participanten zich presenteren door middel van wisselende exposities in de kaders. Deze kaders hebben verschillende functies gekregen waaronder vitrines, lichtbakken, beeldschermen, lichtkranten en magnetische kasten. De wand is gemaakt door Gielissen, die verantwoordelijk was voor de bouw van het

FOTO BOVEN
Het café-restaurant, met kast van gegalvaniseerd staal en brede verrijdbare banken.
(Foto: Katja Eftting)

FOTO ONDER
Auditorium met gecapitonneerde wanden.

gehele interieur verspreid over de zeven bouwlagen. Bert de Munnik: "Het leuke van Gielissen is dat ze al hun werkvoorbereiders met ons in gesprek brengen. Hierdoor zijn ze echt betrokken en ontstaat een enthousiasme waardoor we samen voor het beste eindresultaat gaan."

Expositievitrines

Wie het gebouw binnenkomt kan verschillende kanten op. De weg links voert via de trap omlaag naar het Erfgoedcentrum, met een semipermanente expositie over de geschiedenis van Arnhem en omgeving. De Jong: "Het scenario voor de expositie is geschreven door Ynte Alkema." De expositie bevindt zich in het middengebied van de ruimte, met daaromheen een verdiepende laag met extra informatie en studieplekken. Omdat de objecten de hoofdrol spelen, is de ontwerptaal van het interieur ingetogen. De centrale expositievitrines bestaan uit langgerekte bronvitrines en ladenblokken, met daarbovenop opzetvitrines waarin de topobjecten staan. De Munnik: "Voor de bronvitrines hebben we samen met Gielissen een ingenieus systeem ontwikkeld met grote glasvlakken en een ranke constructie." Goede verlichting is erg belangrijk voor de beleving van het Erfgoedcentrum. Dit geldt ook voor het café-restaurant op de begane grond. De Jong: "We hebben samen met Joost de Beij veel tijd besteed aan de verlichting, die veel bijdraagt aan de sfeer." Een grote kast van gegalvaniseerd staal scheidt de bar

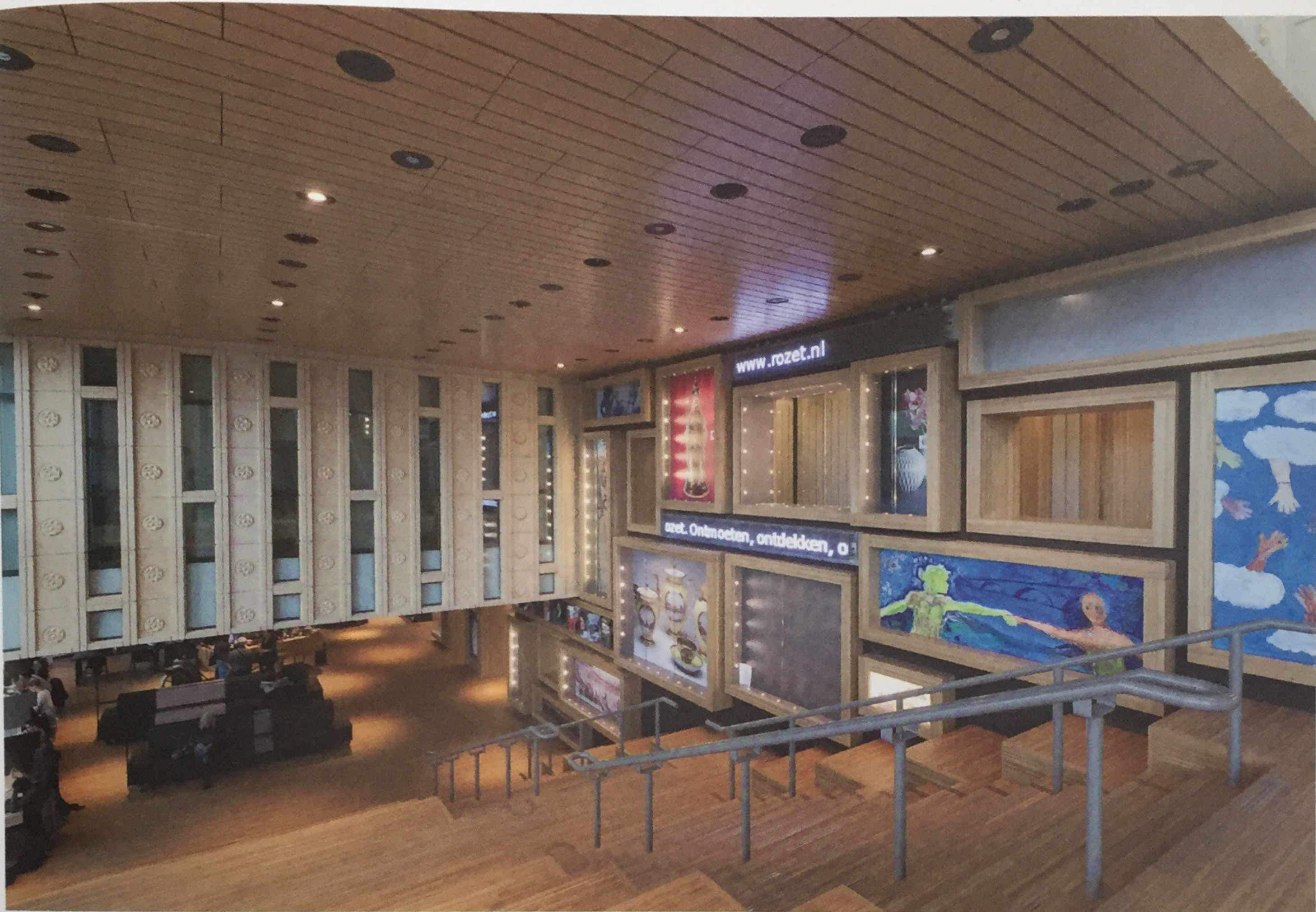

FOTO BOVEN
Deel van de kaderwand, met zicht op het 'plein' met verrijdbare banken.

FOTO LINKS
De kranten- en tijdschriften-afdeling van de bibliotheek. Hier zijn de 'rozetten' waaraan het gebouw zijn naam ontleent, goed te zien.

FOTO RECHTS
Mobiël horecapunt op de derde verdieping, op de achtergrond de kunstuitleen.

en de keuken van het zitgedeelte. Deze kast neemt de hele breedte van de achterwand in beslag en verbindt daarmee de ruimten die deels van elkaar zijn gescheiden door drie betonnen kernen. De overgang tussen binnen en buiten speelt een grote rol in het ontwerp van het gebouw. De Munnik-deJong-Steinhauser heeft daarop ingespeeld door het ontwerp en de maatvoering van de meubels van het café-restaurant op de begane grond af te stemmen op 'buitenmeubilair'. Grote tafels en banken vullen de ruimte en worden afgewisseld met tweedehands meubels, opnieuw gestoffeerd met hedendaagse stoffen.

Glijbaan

De eerste en tweede verdieping van het gebouw zijn het domein van de bibliotheek, die in totaal zo'n 3.000 m² bestrijkt. De Jong: "Om bezoekers duidelijk te maken dat er twee verdiepingen zijn, hebben we hier een extra trap gemaakt met daarnaast een glijbaan, een groot succes." De inrichting van de bibliotheek is gebaseerd op het retail-concept, met speciaal ontwikkelde meubelen. De Munnik: "We hebben drie soorten kasten ontworpen, gevel-, kern- en vrijstaande kasten die zowel voor rug- als voor frontpresentatie zijn te gebruiken." De gevelkasten van berken multiplex volgen het ritme van de betonelementen afgewisseld door ramen. Hierdoor wordt de bibliotheek omarmd door een kast waardoor ook nog daglicht binnenvalt. De kern- en vrijstaande kasten zijn van geperforeerd wit staal. De bibliotheek is onderverdeeld in verschillende thema's, 'werelden' met ieder een eigen kleur, die ook in het interieur terugkeert. De vrijstaande kasten van geperforeerd staal zijn laag gehouden, voor een beter overzicht. Uitleen- en informatieplekken vallen op door een fluor-oranjerode accentkleur. Behalve een kinderaf-

deling, met ronde voorleesnissen en een kraaiennest om je in te verstoppen, is er veel plaats om rustig te lezen en te studeren. In het smalle deel van de tweede verdieping bevinden zich op de afdeling kennis en samenleving nog meer studieplekken, computertafels en studeercabines.

Op de derde verdieping wisselt de loopstraat van de noord- naar de zuidgevel waardoor er een verbreding ontstaat, een plein. Hier vind je een mobiel horecapunt, de afdeling kranten en tijdschriften van de bibliotheek en de kunstuitleen. De Jong: "De derde, vierde en vijfde verdieping zijn bestemd voor educatie, met leslokalen voor bijvoorbeeld keramiek en edelsmeden. Hiervoor hebben we meubilair, werkbladen en gordijnen ontworpen. Op de vijfde verdieping komt ook een expositieruimte, die het eindpunt vormt van de expositie in de kaderwand langs de loopstraat. Tot slot kun je hier vanaf het dakterras genieten van een schitterend uitzicht over de stad."

www.dmdjs.nl

www.neutelings-riedijk.com

www.merk-x.nl

FOTO LINKS

Studieplekken. De gevelkasten zijn tussen de ramen geplaatst.

FOTO RECHTS

De kaderwand loopt door tot op de laatste verdieping, waar toegang is tot het dakterras.

FOTO ONDER

De twee verdiepingen van de bibliotheek zijn verbonden door een trap met een glijbaan ernaast.

